

PATVIRTINTA

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo
bibliotekos generalinio direktoriaus

2009 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr.B-134

(Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo
bibliotekos generalinio direktoriaus

2018 m. spalio 4 d. įsakymo Nr.B-305 redakcija)

LIETUVOS INTEGRALIOS BIBLIOTEKŲ INFORMACINĖS SISTEMOS NUOSTATAI

I. SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos nuostatai (toliau – Nuostatai) reglamentuoja Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (toliau – LIBIS) steigimo pagrindą, tikslus, uždavinius, funkcijas, nustato valdytoją, tvarkytojus, jų funkcijas, organizacinę, informacinę ir funkcinę struktūrą, duomenų teikimą ir naudojimą, duomenų saugos reikalavimus, finansavimą, modernizavimo ir likvidavimo procedūras.

2. Nuostatuose vartojamos sąvokos:

2.1. **Elektroninė knyga** – skaitmenintas objektas, saugomas specialiu elektroniniu formatu ir kuris gali būti laikomas spausdintinės knygos analogu;

2.2. **eSkaityklė** – elektroninių leidinių sudarymo ir skaitymo modulis;

2.3. **LIBIS bibliotekos** – bibliotekos, kuriose įdiegta LIBIS;

2.4. **LIBIS naudotojai** – LIBIS valdytojo ir tvarkytojo valstybės tarnautojai ar darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartį, turintys teisę naudotis LIBIS ištekliais numatytoms funkcijoms atlikti;

2.5. **LIBIS portalas** – LIBIS bibliotekų interaktyvių paslaugų portalas (www.ibiblioteka.lt);

2.6. **LIBIS vartotojas** – paslaugų gavėjas, kuris yra registruotas LIBIS ir gali pagal suteiktas prieigos teises naudotis LIBIS funkcijomis, nereikalaujančiomis autentifikavimo per Valstybės informacinių išteklių sąveikumo platformos (toliau – VIISP) autentifikavimo paslaugą ar skaitytojo pažymėjimo.

2.7. **Metaduomenys** – struktūrizuoti duomenys, aprašantys objektus ir jų ypatybes;

2.8. **Nacionalinė biblioteka** – Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka;

2.9. **Skaityklė** – specialus įrenginys skirtas elektroninių knygų skaitymui;

2.10. **Skaitytojas** – paslaugų gavėjas, kuris yra registruotas LIBIS, turintis skaitytojo pažymėjimą ir gali pagal suteiktas prieigos teises naudotis LIBIS funkcijomis, kurioms gauti reikalingas autentifikavimas per VIISP autentifikavimo paslaugą ar skaitytojo pažymėjimas;

3. Kitos Nuostatuose vartojamos sąvokos atitinka Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų apraše, Saugos dokumentų turinio gairių apraše bei elektroninės informacijos, sudarančios valstybės informacinius išteklius, svarbos įvertinimo ir valstybės informacinių sistemų, registrų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo gairių apraše patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 716 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 2016 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 826 redakcija) „Dėl Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašo, Saugos dokumentų turinio gairių aprašo ir Elektroninės informacijos, sudarančios valstybės informacinius išteklius, svarbos įvertinimo ir valstybės informacinių sistemų, registrų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo ir elektroninės informacijos svarbos nustatymo gairių aprašo patvirtinimo“ ir kituose teisės aktuose bei Lietuvos standartuose LST ISO/IEC 27001 „Informacinės technologijos. Saugumo metodai. Informacijos saugumo valdymo sistemos. Reikalavimai“ ir LST ISO/IEC 27002 „Informacinės technologijos. Saugumo metodai. Informacijos saugumo kontrolės priemonių praktikos nuostatai“ vartojamas sąvokas.

4. LIBIS steigimo teisinis pagrindas – Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos 1995 m. rugsėjo 25 d. įsakymas Nr. 314 „Dėl integralios bibliotekų informacijos sistemos kūrimo“.

5. Teisės aktai, kuriais vadovaujantis kuriama ir tvarkoma LIBIS:
 - 5.1. Lietuvos Respublikos bibliotekų įstatymas;
 - 5.2. Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas (toliau - Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas);
 - 5.3. Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymas (toliau – Išteklių įstatymas);
 - 5.4. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas;
 - 5.5. Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas;
 - 5.6. Informacinės visuomenės paslaugų įstatymas;
 - 5.7. Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatymas;
 - 5.8. Lietuvos Respublikos Kibernetinio saugumo įstatymas;
 - 5.9. Organizacinių ir techninių kibernetinio saugumo reikalavimų, taikomų ypatingos svarbos informacinei infrastruktūrai ir valstybės informaciniams ištekliams aprašas, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. balandžio 20 d. nutarimu Nr. 387 "Dėl organizacinių ir techninių kibernetinio saugumo reikalavimų, taikomų ypatingos svarbos informacinei infrastruktūrai ir valstybės informaciniams ištekliams, aprašo patvirtinimo" (toliau - Organizacinių ir techninių kibernetinio saugumo reikalavimų aprašas);
 - 5.10. Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašas, patvirtintuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 716 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 2016 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 826 redakcija) "Dėl Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašo, Saugos dokumentų turinio gairių aprašo ir Elektroninės informacijos, sudarančios valstybės informacinius išteklius, svarbos įvertinimo ir valstybės informacinių sistemų, registų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo gairių aprašo patvirtinimo";
 - 5.11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 31 d. nutarimas Nr. 1273 „Dėl Lietuvos Respublikos bibliotekų integralios informacijos sistemos (LIBIS) programos“;
 - 5.12. Lietuvos nacionalinė informacinės visuomenės plėtros koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. vasario 28 d. nutarimu Nr. 229 „Dėl Lietuvos nacionalinės informacinės visuomenės plėtros koncepcijos patvirtinimo“;
 - 5.13. Informacinės visuomenės plėtros 2014–2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ įgyvendinimo tarpinstitucinis veiklos planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. balandžio 27 d. nutarimu Nr. 478 „Dėl Informacinės visuomenės plėtros 2014-2020 metų programos „Lietuvos Respublikos skaitmeninė darbotvarkė“ įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. spalio 24 d. nutarimo Nr. 1281 „Dėl Lietuvos informacinės visuomenės plėtros 2011-2019 metų programos įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano patvirtinimo“ pripažinimo netekusio galios“;
 - 5.14. Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo koncepcija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. rugpjūčio 25 d. nutarimu Nr. 933 „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo koncepcijos patvirtinimo“;
 - 5.15. Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninio turinio saugojimo ir prieigos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 493 „Dėl Lietuvos kultūros paveldo skaitmeninimo, skaitmeninto turinio saugojimo ir prieigos strategijos patvirtinimo“;
 - 5.16. Valstybės informacinių sistemų steigimo, kūrimo, modernizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. vasario 27 d. nutarimu Nr. 180 „Dėl Valstybės informacinių sistemų steigimo, kūrimo, modernizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
 - 5.17. Tarptautinių ir nacionalinių klasifikatorių tvarkymo ir naudojimo valstybės registruose ir informacinėse sistemose taisyklės, patvirtintos 2005 m. kovo 3 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 247 „Dėl Tarptautinių ir nacionalinių klasifikatorių tvarkymo ir naudojimo valstybės registruose ir informacinėse sistemose“;

5.18. Skaitmeninio turinio kūrimo, saugojimo ir prieigos standartų ir norminių dokumentų sąrašas, patvirtintas 2010 m. sausio 7 d. Lietuvos Respublikos kultūros ministro įsakymu Nr. IV-6 „Dėl skaitmeninio turinio kūrimo, saugojimo ir prieigos standartų ir norminių dokumentų sąrašų patvirtinimo“;

5.19. Valstybės informacinių sistemų gyvavimo ciklo valdymo metodika, patvirtinta 2014 m. vasario 25 d. Informacinės visuomenės plėtros komiteto prie Susisiekimo ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. T-29 „Dėl informacinių sistemų gyvavimo ciklo valdymo metodikos patvirtinimo“;

5.20. Elektroninių paslaugų kūrimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2015 m. spalio 7 d. įsakymu Nr. 3-416(1.5E) „Dėl metodinių dokumentų patvirtinimo“ ;

5.21. 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, P.1) (toliau – Reglamentas (ES) 2016/679);

5.22. Kiti teisės aktai ir metodiniai dokumentai.

6. LIBIS tikslai:

6.1. informacinių technologijų priemonėmis sistemingai ir centralizuotai kaupti, tvarkyti, saugoti ir kataloguoti informacinius išteklius;

6.2. centralizuotai „vieno langelio principu“ teikti viešąsias bibliotekų paslaugas skaitytojams ir LIBIS vartotojams per LIBIS portalą ir skatinti jų naudojimą.

7. LIBIS uždaviniai:

7.1. sujungti Lietuvos bibliotekas į bendrą informacijos tinklą;

7.2. užtikrinti bendrų duomenų bazių palaikymą ir vystymą;

7.3. užtikrinti priemonės bibliotekos dokumentų skaitmeninimui ir visateksčių dokumentų duomenų bazių kūrimui;

7.4. užtikrinti efektyvią paiešką, naudojant viešąją paieškos sistemą OPAC (Online Public Access Catalogue), suteikiančią informaciją apie Lietuvoje ir užsienyje publikuotus dokumentus, šių dokumentų saugojimo vietą, faktografinę ir kitokio pobūdžio informaciją kaupiamą informacijos saugyklose;

7.5. teikti elektronines paslaugas:

7.5.1. publikuoti katalogų informaciją internete;

7.5.2. užsakyti/rezervuoti dokumentą bibliotekoje;

7.5.3. pateikti užklausą bibliotekai („Klausk bibliotekininko“);

7.5.4. užsakyti bendrą Skaitytojo pažymėjimą;

7.5.5. užsakyti ir pateikti dokumentų kopijas ar jų skaitmenines dalis;

7.5.6. prenumeruoti bibliotekų veiklos ir informaciją apie naujus dokumentus;

7.5.7. teikti Skaitytojų autoinformavimo paslaugą;

7.5.8. skolintis skaityti elektroninius leidinius;

7.5.9. naudotis intelektualia (semantinė) ir personalizuota leidinių paieška;

7.5.10. peržiūrėti planuojamų išleisti elektroninių knygų dalis (fragmentus);

7.5.11. naudotis skaityklės užsakymo/rezervavimo paslauga;

7.5.12. sudaryti galimybę leidėjams/ platintojams iš savo informacinių sistemų automatinio būdu pateikti elektroninio leidinio metaduomenis;

7.5.13. sudaryti galimybę portale kurti skaitytojo ir turinio teikėjo (autorius/leidėjo) profilius, suteikiant galimybę juose formuoti skaitomų knygų sąrašus, rekomenduoti knygas, matyti informaciją apie užsakytas ir bibliotekų suteiktas el. paslaugas bei atsiskaityti už jas el. būdu (atlikti internetinius apmokėjimus už ISBN, ISMN, ISSN, skaitytojo pažymėjimo išdavimą ir kitas bibliotekų teikiamas mokamas paslaugas bei peržiūrėti atliktų mokėjimų informaciją);

7.5.14. tikslingai, laikantis tarptautinių standartų, kaupti interneto išteklių archyvą ir atlikti paiešką jame per www.ibiblioteka.lt portalą;

7.5.15. leidėjams talpinti savo leidžiamus periodinių leidinių spaudos failus ir tvarkyti jų informaciją, o skaitytojams – atlikti elektroninių periodinių leidinių paiešką ir skaityti juos

www.ibiblioteka.lt portale;

7.5.16. leidejams bei kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims www.ibiblioteka.lt portalo priemonėmis kurti el. knygas, išsaugant jas populiariausiais formatais (įskaitant interaktyvių knygų (epub 3 formato) kūrimą skaitymui el. skaityklėse ir www.ibiblioteka.lt portalo internetinėje skaityklėje);

7.5.17. automatizuotai rengti naujienų santraukas ir teikti jas valstybės institucijoms bei www.ibiblioteka.lt portalo naudotojams.

8. Pagrindinės LIBIS funkcijos:

- 8.1. bibliografinių/autoritetinių įrašų katalogavimas;
- 8.2. Skaitytojų užsakymų/rezervavimų/grąžinimų kontroliavimas ir valdymas;
- 8.3. tarpbibliotekiniai leidinių užsakymai;
- 8.4. elektroninių skaityklių skolinimas Skaitytojams;
- 8.5. informacijos išteklių paieška;
- 8.6. skenuotų dokumentų kopijų užsakymas;
- 8.7. automatinis priminimų siuntimas skaitytojams;
- 8.8. apklausų anketų formavimas ir apklausų vykdymas;
- 8.9. ataskaitų formavimas;
- 8.10. veiksmų audito istorijos kaupimas;
- 8.11. skaitytojų autentifikavimas ir apmokėjimų priėmimas naudojant VIISP priemones;
- 8.12. Lietuvos bibliotekų statistinių duomenų kaupimas, apdorojimas ir ataskaitų formavimas;
- 8.13. elektroninių leidinių sudarymas, valdymas ir teikimas per eSkaityklę;
- 8.14. semantinė paieška;
- 8.15. interneto išteklių archyvavimas;
- 8.16. periodinių leidinių el. versijų talpinimas ir administravimas;
- 8.17. automatizuotas straipsnių santraukų rengimas.

9. LIBIS asmens duomenų tvarkymo tikslas – registruoti duomenis, kurie įtakoja fondų komplektavimą, fizinių asmenų aptarnavimo bei informacinio aprūpinimo organizavimą, yra reikalingi apskaitai bei, esant aptarnavimo taisyklių pažeidimui, fizinio asmens identifikavimui.

II. SKYRIUS LIBIS ORGANIZACINĖ STRUKTŪRA

10. LIBIS valdytojas ir tvarkytojas yra Nacionalinė biblioteka, kuri atlieka Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymo nustatytas funkcijas, turi šiame įstatyme nurodytas teises ir pareigas.

11. Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus įsakymu tvirtinama LIBIS valdyba, jos sudėtis ir nuostatai.

12. LIBIS valdyba vadovauja LIBIS organizavimui, kūrimui ir eksploatavimui, inicijuoja, kuria, vysto bei tobulina LIBIS struktūrą.

13. LIBIS Pagrindinis tvarkomų asmens duomenų valdytojas ir tvarkytojas yra Nacionalinė biblioteka. LIBIS bibliotekos yra savo lokaliais duomenų bazėse tvarkomų asmens duomenų valdytojai ir tvarkytojai.

14. LIBIS asmens duomenų valdytojas ir tvarkytojas:

14.1. užtikrina, kad LIBIS kaupiami asmens duomenys būtų gaunami, teikiami ir tvarkomi vadovaujantis Reglamentu (ES) 2016/679, kitais teisės aktais, reglamentuojančiais asmens duomenų teikimą ar gavimą;

14.2. vykdo kitas Reglamente (ES) 2016/679 nustatytas funkcijas, susijusias su asmens duomenų tvarkymu.

15. Duomenų teikėjai yra:

- 15.1. Informacinės visuomenės plėtros komitetas prie Susisiekimo ministerijos (IVPK) teikia duomenis iš VIISP;
- 15.2. Nacionalinė biblioteka iš Virtualios kultūros paveldo informacinės sistemos (toliau – VEPIS);
- 15.3. Specialiosios, akademinės, apskričių, miestų bei rajonų savivaldybių viešosios bibliotekos, muziejai (toliau – LIBIS duomenų tvarkytojai);
- 15.4. LIBIS vartotojai ir skaitytojai teikia pirminius duomenis, reikalingus bibliotekos paslaugai gauti.
16. LIBIS naudojančias asmenys:
 - 16.1. LIBIS vartotojai ir Skaitytojai.
17. LIBIS naudojančias asmenys turi teisę:
 - 17.1. naudotis LIBIS funkcionalumu bei gauti LIBIS kaupiamus duomenis pagal jiems suteiktą prieigos teisių lygmenį;
 - 17.2. gauti informaciją apie kaupiamus asmeninius duomenis;
 - 17.3. kitas teisės aktuose nurodytas teises.
18. LIBIS naudojančių asmenų pareigos yra:
 - 18.1. tvarkyti (teikti naujus, tikslinti, papildyti, naikinti) savo LIBIS kaupiamus duomenis;
 - 18.2. gavus informaciją apie neteisingus LIBIS duomenis, juos ištaisyti ir / ar patikslinti;
 - 18.3. vykdyti kitas teisės aktuose nurodytas pareigas.
19. Apie asmens duomenų saugumo pažeidimus LIBIS duomenų tvarkytojai nedelsdami informuoja duomenų valdytoją.
20. Pranešime nurodoma:
 - 20.1. duomenų saugumo pažeidimo pobūdis, duomenų subjektų kategorijos, apytikslis skaičius, asmens duomenų įrašų kategorijos ir apytikslis skaičius;
 - 20.2. duomenų apsaugos pareigūno arba kito kontaktinio asmens, galinčio suteikti daugiau informacijos, vardas bei pavardė (pavadinimas) ir kontaktiniai duomenys;
 - 20.3. aprašytos tikėtinos asmens duomenų saugumo pažeidimo pasekmės;
 - 20.4. aprašytos priemonės, kurių ėmėsi arba pasiūlė imtis duomenų tvarkytojas, kad būtų pašalintas asmens duomenų saugumo pažeidimas.
21. Kai dėl asmens duomenų saugumo pažeidimo gali kilti didelis pavojus asmenų teisėms ir laisvėms, duomenų valdytojas Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos nustatyta tvarka per 72 valandas, turi pranešti apie tai Valstybinei asmens duomenų inspekcijai.

III. SKYRIUS

LIBIS INFORMACINĖ STRUKTŪRA

22. LIBIS informacinę struktūrą sudaro:
 - 22.1. Bendrosios LIBIS duomenų bazės bei programiniai moduliai, užtikrinantys bendrą duomenų bazių funkcionavimą:
 - 22.1.1. Bibliografinių įrašų DB, kurioje būtų saugomi bibliotekose esančių dokumentų aprašai parengti MARC/B formatu;
 - 22.1.2. Autoritetinių įrašų DB, kurioje būtų saugomi dalykų autoritetiniai įrašai ir vardų (asmenvardžių, kolektyvų bei įstaigų pavadinimų, antraščių, vietovardžių, slapyvardžių) autoritetiniai įrašai parengti MARC/A formatu;
 - 22.1.3. UDK DB, kurioje būtų saugomi UDK įrašai, kurie sudaromi verčiant į lietuvių kalbą UDC Konsorciumo teikiamą MRF (angl. Master Reference File);
 - 22.1.4. Interneto išteklių archyvo DB, kurioje būtų saugoma informacija apie Lietuvoje publikuojamus elektroninius išteklius, pasiekiamus tiek tiesioginiu (angl. On Line) būdu internete, tiek autonomiškai (angl. Off Line) saugomus kitose laikmenose;

22.1.5. Skaitytojų DB, kurioje saugomi vartotojų duomenys, reikalingi skaitytojų pažymėjimų išdavimui, skaitomų ir rekomenduojamų knygų sąrašai, gaunamų paslaugų ir su jomis susijusių el. mokėjimų istorija bei kiti skaitytojo profilio duomenys. Iš skaitytojų gaunami ir saugomi duomenys aprašyti šių Nuostatų p. 23.7.1;

22.1.6. Elektroninių leidinių DB, kurioje saugomos elektroninės knygos ir kiti leidiniai bei susiję duomenys, reikalingi elektroninių paslaugų teikimui. Paslaugos teikimui naudojami Skaitytojų DB duomenys (šių Nuostatų p.23.7.1), Paslaugų DB (šių Nuostatų p. 22.1.8), Leidėjų DB duomenys (šių Nuostatų p. 22.1.7);

22.1.7. Lietuvos leidėjų DB, kurioje saugomi duomenys apie fizinius ir juridinius asmenis, knygų, serialinių, muzikos, elektroninių išteklių leidėjus, jų patalpintus periodinius leidinius, leidėjų gaunamų paslaugų ir su jomis susijusių el. mokėjimų istorija bei kiti leidėjo profilio duomenys:

22.1.7.1. Kai leidėjas - fizinis asmuo, duomenys tvarkomi informavus asmenį apie jo asmens duomenų tvarkymą ir duomenų tvarkymo tikslus bei gavus raštišką asmens sutikimą. Iš leidėjo gaunami ir saugomi duomenys:

- 22.1.7.1.1. Vardas;
- 22.1.7.1.2. Pavardė;
- 22.1.7.1.3. Adresas;
- 22.1.7.1.4. Telefonas, faksas;
- 22.1.7.1.5. Elektroninis paštas.

22.1.7.2. Kai leidėjas - juridinis asmuo, iš jo gaunami ir saugomi duomenys:

- 22.1.7.2.1. Leidėjo (įmonės) pavadinimas;
- 22.1.7.2.2. Leidėjo kodas;
- 22.1.7.2.3. Leidėjo adresas;
- 22.1.7.2.4. Telefonas, faksas;
- 22.1.7.2.5. Elektroninis paštas.

22.1.8. Paslaugų DB, kurioje saugomi LIBIS teikiamų paslaugų aprašai, jų teikimo sąlygos, el. mokėjimų už paslaugas būsenos ir istorija.

22.1.9. Periodinių leidinių DB, kurioje saugomi leidėjų ir kiti periodiniai leidiniai elektronine forma, aprašomoji informacija, publikavimo sąlygos ir kiti duomenys reikiami publikavimui, paieškai ir kt.

22.2. LIBIS tvarkytojo bei LIBIS duomenų tvarkytojų elektroniniai katalogai bei programiniai moduliai, užtikrinantys darbo su elektroniniais katalogais funkcijas.

23. LIBIS tvarkytojo ir LIBIS duomenų tvarkytojų elektroniniai katalogai skirti kaupti visą informaciją apie jų bibliotekose saugomus dokumentus bei veiksmus, atliekamus su šiais dokumentais, ir apima:

23.1. dokumentų bibliografinius įrašus – Bibliografinių įrašų duomenų bazę, kuri sudaroma MARC/B formatu aprašant visus bibliotekoje saugomus dokumentus;

23.2. dokumentų egzemplioriaus duomenis – Komplektavimo duomenų bazę, kuri sudaroma aprašant dokumento užsakymo, gavimo ir registravimo bibliotekoje duomenis aprašytus šių Nuostatų 23.9 p..

23.3. su dokumentais susijusius vardus ir dalykus – LIBIS tvarkytojo Autoritetinių įrašų duomenų bazės kopija, naudojama dokumentų bibliografinių įrašų susiejimui su atitinkamų dalykų (temų) bei vardų autoritetiniais įrašais MARC/A formatu;

23.4. universalios dešimtainės klasifikacijos (toliau – UDK) duomenų bazę – LIBIS tvarkytojo UDK duomenų bazės kopija, naudojamą dokumentų klasifikacijai ir paieškai pagal tarptautinį UDK indeksą;

23.5. tarpbibliotekinio abonemento duomenis (toliau – TBA), išvardintus šių Nuostatų p. 23.7.1, naudojamus tarpbibliotekinio abonemento funkcijoms vykdyti:

- 23.5.1. registruoti abonentus;
- 23.5.2. priimti ir išsiųsti užklausas;
- 23.5.3. fiksuoti duomenis apie skolinamus ir gautus dokumentus;

23.5.4. gauti ir išsiųsti neigiamus atsakymus;

23.5.5. formuoti ataskaitas.

23.6. sisteminę ir administracinę elektroninio katalogo informaciją – Sisteminės informacijos duomenų bazę, skirtą sistemos nustatymams ir konfigūravimui, priderinant elektroninį katalogą naudojimui konkrečioje bibliotekoje. Šioje duomenų bazėje saugomi:

23.6.1. elektroniniame kataloge naudojamų klasifikatorių, standartų ir formatų duomenys;

23.6.2. LIBIS duomenų tvarkytojų ir LIBIS duomenų gavėjų prieigos prie elektroninių katalogų duomenys (prisijungimo vardas/slaptažodis), priskirtos teisės darbui su LIBIS ir/ar paslaugos gavimui.

23.6.3. kataloge naudojamų paieškos ir redagavimo formų aprašymo duomenys.

23.7. Skaitytojų registracijos duomenų bazę, kuri sudaroma registruojant duomenis, reikalingus skaitytojų pažymėjimų išdavimui arba elektroninių paslaugų suteikimui, kurią sudaro:

23.7.1. Skaitytojo registracijos duomenys:

23.7.1.1. vardas;

23.7.1.2. pavardė/organizacija;

23.7.1.3. asmens kodas/juridinis kodas;

23.7.1.4. gimimo data;

23.7.1.5. gyvenamosios vietos adresas;

23.7.1.6. elektroninio pašto adresas;

23.7.1.7. telefonas;

23.7.1.8. lytis;

23.7.1.9. darbovietės pavadinimas;

23.7.1.10. išsilavinimas;

23.7.1.11. mokymosi vieta;

23.7.1.12. mokymosi statusas;

23.7.1.13. mokslo laipsnis, vardas;

23.7.1.14. nuotrauka;

23.7.1.15. pastabos.

23.8. Elektroninių leidinių duomenų bazę sudaro:

23.8.1. Nuostatų p. 23.7.1. nurodyti duomenys;

23.8.2. Nuostatų p. 22.1.6 nurodyti duomenys;

23.8.3. Elektroninių leidinių metaduomenys: elektroninio dokumento pavadinimas, autorius, ISBN, leidimo duomenys (išleistas/priešpublikacinis).

23.8.4. Duomenys apie elektroninio dokumento licencijas:

23.8.4.1. Vienu metu leidžiamų skolinimų skaičius;

23.8.4.2. Bendras leidžiamų skolinimų skaičius;

23.8.4.3. Licencijos galiojimo laiką (nuo-iki);

23.8.4.4. Pagrindas.

23.8.4.5. Elektroninių leidinių bylos.

23.8.4.6. Tarptautinio standartinio knygos numerio (ISBN-ISMN)

klasifikatorius.

23.9. Komplektavimo duomenų bazę sudaro:

23.9.1. Dokumentų gavimo duomenys: informacija apie sąskaitas: Sąskaitos numeris, data, suma, tiekėjas, finansavimo šaltinis;

23.9.2. Dokumentų užsakymo duomenys: tiekėjas, užsakomų dokumentų aprašai (pavadinimai) ir jų užsakymo kiekis;

23.9.3. Dokumentų judėjimo duomenys: dokumentų perdavimo/nurašymo aktai;

23.9.4. Apskaitos dokumentai: Inventorinė knyga, Bendrosios fondo apskaitos knyga.

24. Į LIBIS teikiami duomenys iš:

- 24.1. VIISP - vartotojo asmens duomenys (asmens kodas, vardas, pavardė);
- 24.2. VEPIS – duomenys apie elektroninę knygą (pavadinimas, kūrinio autoriaus vardas, pavardė, leidimo metai), pageidaujamus įrašyti į elektroninių knygų skaityklę;
- 24.3. LIBIS duomenų tvarkytojų:
 - 24.3.1. elektroninių katalogų duomenis (šių Nuostatų 23.1, 23.2 p.). Pagal sutartis su Nacionaline biblioteka;
 - 24.3.2. skaitytojų registracijos duomenis (šių Nuostatų 23.7.1. p.).
- 24.4. LIBIS naudojantys asmenys teikia duomenis, aprašytus 23.7.1. p., reikalingus bibliotekos paslaugai gauti.

IV. SKYRIUS

LIBIS FUNKCINĖ STRUKTŪRA

- 25. LIBIS funkcinę struktūrą sudaro:
 - 25.1. Katalogavimo posistemis;
 - 25.2. Komplektavimo posistemis;
 - 25.3. Skaitytojų aptarnavimo posistemis;
 - 25.4. Elektroninių paslaugų posistemis;
 - 25.5. Administravimo posistemis;
 - 25.6. Leidėjų posistemis;
 - 25.7. Leidybinis posistemis.
- 26. Katalogavimo posistemis, kurį sudaro:
 - 26.1. Katalogavimo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 26.1.1. kurti, saugoti/kopijuoti bibliografinius įrašus visų tipų dokumentams naudojant įvairių kalbų rašmenis;
 - 26.1.2. susieti bibliografinius įrašus hierarchiniais ir lygiagrečiais ryšiais, automatiškai sukuriant atvirkštines sąsajas;
 - 26.1.3. susieti bibliografinius įrašus su autoritetiniais įrašais (vardais, antraštėmis ir dalykais);
 - 26.1.4. saugoti prie bibliografinių įrašų visateksčius dokumentus ar susieti įrašus su papildomais išoriniais failais;
 - 26.1.5. kopijuoti laukų ir polaukių reikšmes į kitus bibliografinius įrašus;
 - 26.1.6. atlikti bibliografinių įrašų paiešką ir pateikti paieškos rezultatų sąrašą;
 - 26.1.7. kiekvieną bibliografinį įrašą pateikti MARC/B formatu arba pagal ISBD;
 - 26.1.8. pateikti susietus bibliografinius įrašus;
 - 26.1.9. rūšiuoti rezultatų sąrašą pagal pasirinktą elementą;
 - 26.1.10. spausdinti arba išsaugoti (RTF arba ISO) formatu surastųjų bibliografinių įrašų sąrašą.
 - 26.2. Autoritetinių įrašų sudarymo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 26.2.1. kurti, saugoti autoritetinius įrašus MARC/A formatu;
 - 26.2.2. vykdyti autoritetinių įrašų paiešką pagal nustatytą paieškos elementų aibę;
 - 26.2.3. nurodyti sąsajas tarp autoritetinių įrašų;
 - 26.2.4. kurti atvirkštines sąsajas tarp autoritetinių įrašų;
 - 26.2.5. kopijuoti laukų ir polaukių reikšmes į kitus autoritetinius įrašus.
 - 26.3. UDK sistemos tvarkymo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 26.3.1. importuoti duomenis iš MRF atnaujinimo failų;
 - 26.3.2. ieškoti UDK indekso (nuo pradžios);
 - 26.3.3. ieškoti UDK pagal tekstą (lietuvių ar anglų kalba).
 - 26.3.4. pateikti informaciją viešojoje prieigoje;
- 27. Komplektavimo posistemis, kurį sudaro:
 - 27.1. Komplektavimo modulis, atliekantis šias funkcijas:

- 27.1.1. vykdyti egzempliorių užsakymo/ gavimo/ nurašymo/ perdavimo duomenų saugojimą ir valdymą;
 - 27.1.2. tvarkyti koduotų duomenų sąrašus įrašant/redaguojant šių sąrašų elementus: tiekėjus, gavimo būdus, finansavimo šaltinius, nurašymo priežastis ir pan.);
 - 27.1.3. formuoti ir spausdinti komplektavimo duomenų ataskaitas;
 - 27.1.4. redaguoti komplektavimo duomenis
 - 27.1.5. papildyti dokumentų komplektavimo duomenis anksčiau gautų egzempliorių duomenimis (rekatalogavimo funkcija);
 - 27.1.6. fiksuoti egzemplioriaus judėjimo (perdavimo/nurašymo) duomenis ir formuoti jų ataskaitas;
 - 27.1.7. saugoti periodinio dokumento leidimo hierarchinės struktūros aprašymą ir pagal nustatytą aprašymą registruoti gautus periodinio dokumento numerius;
 - 27.1.8. vykdyti registruojamų numerių gavimo kontrolę;
 - 27.1.9. formuoti periodinio dokumento apskaitos ir saugojimo vienetus: įrišimus, kompleksus;
 - 27.1.10. spausdinti periodinius dokumentų užsakymo ir gavimo duomenis;
 - 27.1.11. apskaičiuoti gautus, nurašytus periodinius dokumentus.
28. Skaitytojų aptarnavimo posistemis, kuri sudaro:
- 28.1. Skaitytojų aptarnavimo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 28.1.1. priimti Skaitytojų užsakymus;
 - 28.1.2. formuoti ir spausdinti užsakymo lapelius ir Skaitytojo formuliarą;
 - 28.1.3. fiksuoti užsakymo paruošimą, dokumento išdavimą, grąžinimą, rezervavimą;
 - 28.1.4. fiksuoti neigiamus atsakymus;
 - 28.1.5. spausdinti Skaitytojų skaitomumo apskaitos ir statistikos dokumentus;
 - 28.1.6. kontroliuoti ir valdyti užsakymus/rezervavimus/grąžinimus;
 - 28.1.7. valdyti elektroninių knygų skaityklių užsakymus.
 - 28.2. TBA modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 28.2.1. kaupti ir valdyti TBA ir TBA abonentų duomenis;
 - 28.2.2. išsiųsti užklausas į bibliotekas elektroniniu paštu;
 - 28.2.3. valdyti duomenis apie užklausų įvykdymą ir dokumentų grąžinimą;
 - 28.2.4. priimti užklausas per OPAC arba WWW-OPAC;
 - 28.2.5. fiksuoti priimto užsakymo būseną: priimtas, paruoštas, įvykdytas, neigiamas, išsiųstas;
 - 28.2.6. fiksuoti duomenis apie skolinamus (grąžintus) dokumentus kitoms bibliotekoms;
 - 28.2.7. persiųsti užklausas į kitas bibliotekas;
 - 28.2.8. gauti ir išsiųsti neigiamus atsakymus;
 - 28.2.9. formuoti TBA abonento formuliarą;
 - 28.2.10. formuoti įvairias apskaitos formas.
 - 28.3. Skaitytojų registracijos modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 28.3.1. fiksuoti Skaitytojų registracijos duomenis;
 - 28.3.2. formuoti Skaitytojų grupes;
 - 28.3.3. valdyti teises Skaitytojų grupėms;
 - 28.3.4. naudoti kodų sąrašus.
 - 28.4. Statistinių ataskaitų modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 28.4.1. formuoti ir pateikti ataskaitas apie Skaitytojų registraciją bei Skaitytojų apsilankymą bibliotekoje;
 - 28.4.2. formuoti ir pateikti ataskaitas apie dokumentų užsakymą, išdavimą, rezervavimą, užsakymų atmetimą;
 - 28.4.3. formuoti ir pateikti ataskaitas apie skaitomus dokumentus;
 - 28.4.4. formuoti ir pateikti ataskaitas apie įsiskolinusius bibliotekai Skaitytojus;

- 28.4.5. formuoti ir pateikti ataskaitas apie elektroninių knygų skaityklių užsakymą, išdavimą;
- 28.4.6. formuoti ir pateikti ataskaitas apie neigiamus atsakymus dokumentams ar elektroninių knygų skaityklėms.
- 28.5. Elektroninių knygų skaityklių valdymo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 28.5.1. saugoti elektroninių knygų skaityklių duomenis;
 - 28.5.2. valdyti elektroninių knygų skaityklių skolinimo procesus.
- 29. Elektroninių paslaugų posistemis, kurį sudaro:
 - 29.1. Užsakymų valdymo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 29.1.1. valdyti dokumentų skenuotų kopijų užsakymų užsakymus;
 - 29.1.2. valdyti skaitytojų pažymėjimų užsakymus.
 - 29.2. El. mokėjimų už paslaugas modulis;
 - 29.3. Dokumentų skaitmeninimo valdymo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 29.3.1. valdyti dokumentų dalių kopijų paruošimo užduotis;
 - 29.3.2. apjungti skenuotų dokumentų dalis ir pateikti Skaitytojui;
 - 29.3.3. vykdyti skaitmeninių vaizdų kontrolę.
 - 29.4. „Klausk bibliotekininko“ modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 29.4.1. priimti LIBIS vartotojų ir Skaitytojų užklausas;
 - 29.4.2. pateikti atsakymus į LIBIS vartotojų ir Skaitytojų užklausas;
 - 29.4.3. saugoti ir valdyti atsakymo ruošinius.
 - 29.5. Autoinformavimo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 29.5.1. automatiškai siųsti Skaitytojams el. paštu priminimus
 - 29.5.1.1. apie artėjantį dokumento/skaityklės gražinimo terminą;
 - 29.5.1.2. apie pasibaigusį dokumento/skaityklės gražinimo terminą.
 - 29.6. Lietuvos leidėjų modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 29.6.1. kaupti ir saugoti informaciją apie fizinius ir juridinius asmenis, knygų, serialinių, muzikos, elektroninių išteklių leidėjus;
 - 29.6.2. saugoti duomenis apie suteiktus ISBN, ISSN, ISMN;
 - 29.6.3. suteikti naujiems leidėjams identifikatorius.
 - 29.7. Apklausų modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 29.7.1. valdyti apklausų klausimus;
 - 29.7.2. valdyti apklausas ir inicijuoti apklausos pradžią.
 - 29.8. Ataskaitų modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 29.8.1. formuoti ataskaitas;
 - 29.8.2. portale registruotų Skaitytojų ataskaita;
 - 29.8.3. savitarnos paslaugų naudojimosi ataskaita;
 - 29.8.4. autoinformavimo ataskaita;
 - 29.8.5. Elektroninės prenumeratos paslaugų užsakymo ataskaita
 - 29.8.6. Bibliotekų, atlikusių skenavimo užduotis ataskaita
 - 29.8.7. „Klausk bibliotekininko“ užklausų ataskaita
 - 29.8.8. El. Knygų skolinimo/naudojimo ataskaitos
 - 29.9. Audito modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 29.9.1. kaupti administravimo veiksmų istoriją;
 - 29.9.2. kaupti LIBIS duomenų tvarkytojų darbuotojų, LIBIS vartotojų ir Skaitytojų veiksmų LIBIS portale istoriją;
 - 29.9.3. kaupti užsakymų aptarnavimo veiksmų istoriją.
 - 29.10. Duomenų mainų ir integracijos modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 29.10.1. perduoti duomenis išorinėms sistemoms OAI-PMH protokolu;
 - 29.10.2. vykdyti LIBIS vartotojų ir Skaitytojų autentifikavimą ir apmokėjimą už paslaugas VIISP priemonėmis;

29.10.3. Priimti elektroninių leidinių metaduomenis, fragmentus, viršelių bylas bei elektroninius leidinius iš leidėjų/ platintojų informacinių sistemų

29.11. Lietuvos bibliotekų statistikos modulis, atliekantis šias funkcijas:

29.11.1. kaupti, valdyti ir kontroliuoti bibliotekų veiklos statistikos duomenis;

29.11.2. apdoroti pateiktus Lietuvos bibliotekų statistikos ataskaitų duomenis;

29.11.3. formuoti Lietuvos bibliotekų statistikos ataskaitas.

29.12. Elektroninių leidinių valdymo modulis, atliekantis šias funkcijas:

29.12.1. registruoti ir pateikti išleistų ir planuojamų išleisti elektroninių leidinių fragmentus bei aprašyti ir redaguoti jų metaduomenis;

29.12.2. registruoti ir pateikti išleistus elektroninius leidinius bei aprašyti ir redaguoti jų metaduomenis;

29.12.3. formuoti elektroninių leidinių kolekcijas (grupes) ir jas peržiūrėti;

29.12.4. peržiūrėti LIBIS vartotojų ir Skaitytojų pateiktą informaciją:

29.12.4.1. reitingus;

29.12.4.2. komentarus;

29.12.4.3. žymas;

29.12.4.4. priskirtas kolekcijos.

29.12.5. tvarkyti reikalingus klasifikatorius, leidėjų ir platintojų sąrašus, elektroninių leidinių skolinimosi sąlygas:

29.12.5.1. nurodyti leidžiamą elektroninio leidinio skolinimo skaičių;

29.12.5.2. nurodyti elektroninio leidinio skolinimo licencijos galiojimo laiką;

29.12.5.3. nurodyti vienu metu leidžiamų skolinimų skaičių;

29.12.5.4. matyti pasirinkto elektroninio leidinio skaitymo istoriją;

29.12.5.5. matyti pasirinkto elektroninio leidinio rezervacijos eilę;

29.12.5.6. nustatyti elektroninio leidinio skaitymo terminą;

29.12.5.7. nustatyti maksimalų elektroninio leidinio rezervacijos aktualumo terminą;

29.12.5.8. pašalinti Skaitytoją iš rezervacijos eilės nurodant pašalinimo priežastį;

29.12.5.9. tvarkyti ir šalinti naudotojų komentarus;

29.12.5.10. nurodyti elektroninio leidinio puslapius, kuriuos galima peržiūrėti be licencijos.

29.12.6. peržiūrėti elektroninių leidinių ir skaityklių skolinimosi istoriją;

29.13. Elektroninių leidinių sudarymo ir skaitymo modulis (eSkaityklė), atliekantis šias funkcijas:

29.13.1. įkelti ir struktūrizuoti elektroninius leidinius bei planuojamus išleisti leidinius;

29.13.2. peržiūrėti elektroninius leidinius;

29.13.3. skaityti viešos prieigos ir paskolintus elektroninius leidinius;

29.13.4. konvertuoti leidėjų ir platintojų pateiktą turinį į vaizdus;

29.13.5. peržiūrėti informaciją apie galimybę pasiskolinti elektroninį leidinį;

29.13.6. bibliotekoje turimų licencijų skaičių;

29.13.7. laisvų licencijų skaičius;

29.13.8. užsisakyti elektroninį leidinį;

29.13.9. artimiausią galimos rezervacijos datą;

29.13.10. nesant laisvos elektroninio leidinio licencijos, atsistoti į rezervacijos eilę;

29.13.11. atšaukti elektroninio leidinio rezervaciją;

29.13.12. atšaukti elektroninės knygos užsakymą, kai knyga dar nebuvo sistemos paruošta skaitymui.

29.14. Elektroninės prenumeratos modulis, atliekantis šias funkcijas:

- 29.14.1. Vartotojams ir Skaitytojams užsisakyti bibliotekų veiklos naujienas;
- 29.14.2. Vartotojams ir Skaitytojams užsisakyti informaciją apie naujus dokumentus.
- 29.15. Semantinės paieškos modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 29.15.1. vykdyti paprastąją bei patikslintąją semantinę paiešką elektroniniame ir fizinių dokumentų fonde, kurį sudaro:
 - 29.15.1.1. elektroninių leidinių saugykla;
 - 29.15.1.2. elektroninių išteklių archyvas;
 - 29.15.1.3. VEPIS;
 - 29.15.1.4. Bibliografinių įrašų duomenų bazė.
- 30. Administravimo posistemis, kurį sudaro:
 - 30.1. Administravimo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 30.1.1. kaupti ir saugoti LIBIS vartotojų ir Skaitytojų duomenis;
 - 30.1.2. valdyti LIBIS vartotojų ir Skaitytojų prieigos teises;
 - 30.2. Žinių bazės modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 30.2.1. saugoti ir valdyti MARC/A ir MARC/B taisyklių aprašus;
 - 30.2.2. saugoti ir valdyti koduotų duomenų sąrašus;
 - 30.3. Paieškos ir redagavimo formų valdymo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 30.3.1. valdyti bibliografinių įrašų paieškos formas;
 - 30.3.2. valdyti bibliografinių įrašų redagavimo formas;
 - 30.4. Eksperto modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 30.4.1. eksportuoti bibliografinius įrašus MARC/B formatu į ISO2709 failą;
 - 30.4.2. eksportuoti autoritetinius įrašus MARC/A formatu į ISO2709 failą.
 - 30.5. Importo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 30.5.1. importuoti bibliografinius įrašus MARC/B formatu iš ISO2709 failo;
 - 30.5.2. importuoti autoritetinius įrašus MARC/A formatu iš ISO2709 failo.
 - 30.6. Interneto išteklių (EI) administravimo modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 30.6.1. kaupti ir pateikti informaciją apie Lietuvoje publikuojamus elektroninius išteklius, pasiekiamus tiek tiesioginiu (On Line) būdu Internetu, tiek autonomiškai (Off Line) saugomus kitose laikmenose;
 - 30.6.2. formuoti elektroninių išteklių metaduomenis Dublin Core formatu.
 - 30.7. Paieškos modulis, atliekantis šias funkcijas:
 - 30.7.1. išpublikuoti, suteikiant viešą prieigą internete, visus LIBIS bibliotekų katalogus;
 - 30.7.2. vykdyti bibliografinių įrašų paiešką LIBIS bibliotekų kataloguose pagal paieškos formoje apibrėžtus bibliografinio įrašo elementus;
 - 30.7.3. vykdyti paiešką ankstesnės paieškos metu surastuose bibliografiniuose įrašuose;
 - 30.7.4. vykdyti paiešką autoritetiniuose įrašuose apjungiant paieškos rezultata su paieška bibliografiniuose įrašuose;
 - 30.7.5. vykdyti paiešką ankstesnės paieškos metu surastuose vardų, antraščių ir dalykų įrašuose;
 - 30.7.6. pateikti rastą įrašų sąrašą ir kiekvieną įrašą MARC arba ISBD forma;
 - 30.7.7. pateikti įrašus, kurie turi nuorodą į pasirinktąjį bibliografinį įrašą;
 - 30.7.8. pateikti įrašus, į kuriuos turi nuorodas pasirinktas įrašas;
 - 30.7.9. išvesti kelių lygių bibliografinį įrašą pagal ISBD taisykles;
 - 30.7.10. atlikti papildomą paiešką pagal pradmenis, dalykines rubrikas arba UDK indeksus;
 - 30.7.11. išsaugoti surastus bibliografinius įrašus faile ISO2709 formatu;
 - 30.7.12. vykdyti dokumento užsakymą/rezervavimą;
 - 30.7.13. formuoti ir pateikti Skaitytojo asmeninį katalogą.
- 31. Leidybinis posistemis, kurį sudaro:
 - 31.1. Leidybinis modulis, atliekantis šias funkcijas:

- 31.1.1. valdyti ir kontroliuoti bibliografinių įrašų išvedimo šablonus pagal ISBD taisykles;
- 31.1.2. valdyti ir kontroliuoti bibliografinių įrašų paieškos rezultatų sąrašų išvedimo šablonų kūrimą;
- 31.1.3. valdyti ir kontroliuoti rodyklių šablonų kūrimą;
- 31.1.4. valdyti ir kontroliuoti leidinių šablonų kūrimą;
- 31.1.5. formuoti leidinius iš pasirinktų bibliografinių įrašų pagal nurodytus šablonus.

V. SKYRIUS

LIBIS DUOMENŲ TEIKIMAS IR NAUDOJIMAS

32. LIBIS kaupiami duomenys yra vieši ir teikiami institucijoms, kitiems juridiniams ir fiziniams asmenims (toliau – duomenų gavėjai), jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai ir (ar) Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip.

33. Vienkartinio teikimo atveju duomenys teikiami pagal Paslaugų gavėjo prašymą, kuriame nurodomas prašomų duomenų teikimo ir gavimo teisinis pagrindas, jų naudojimo tikslas, teikimo būdas, apimtis, gavimo būdai, teikiamų duomenų formatas.

34. Daugkartinio teikimo atveju duomenys teikiami pagal duomenų teikimo sutartį, kurioje turi būti nurodyta teiktinų duomenų apimtis, duomenų teikimo ir gavimo teisinis pagrindas, naudojimo tikslas, duomenų teikimo būdas, duomenų formatas, teikimo terminai, informavimo apie klaidų ištaisymą tvarka ir terminai, duomenų teikimo sutarties keitimo tvarka.

35. LIBIS tvarkomi asmens duomenys teikiami vadovaujantis Reglamentu (ES) 2016/679 ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu pagal pateiktą prašymą.

36. Asmens duomenys, pagal sutartis, trečiosioms šalims neteikiami, t. y. Nacionalinė biblioteka ir LIBIS sistema neteikia daugkartinio asmens duomenų teikimo paslaugos.

37. Paslaugų gavėjai gali naudoti iš LIBIS gautus duomenis vadovaudamiesi sutartyje nurodytomis sąlygomis, o juos naudojant nurodyti duomenų šaltinį.

38. Duomenys Paslaugų gavėjams teikiami per 30 kalendorinių dienų tokio turinio ir tokios formos, kurie LIBIS jau naudojami ir nereikalauja papildomo duomenų apdorojimo. Teikiant duomenis naudojami Išteklių įstatyme numatyti informacijos teikimo būdai.

39. Duomenų teikimas LIBIS duomenų gavėjams:

39.1. Tiesioginės prieigos būdu Suvestinis katalogo, LIBIS tvarkytojo elektroninio katalogo, Nacionalinės bibliografijos duomenų banko informacija teikiama Lietuvos ir pasaulio bibliotekoms bibliografinės informacijos paieškai, peržiūrai ir bibliografinių įrašų kopijavimui UNIMARC formatu per specializuotą LIBIS protokolą, tarptautiniais bibliografinės informacijos paieškos ir duomenų apsikeitimo protokolais: z39.50, SRU, OAI-PMH;

39.2. LIBIS tvarkytojo ir LIBIS duomenų tvarkytojų elektroninių katalogų bibliografinių įrašų duomenų bazės pasiekiamos Lietuvos ir užsienio fiziniams asmenims per viešąjį katalogą (OPAC) arba per viešąjį katalogą internete (OPAC WWW). Informacija Paslaugų gavėjams teikiama bibliografinės informacijos paieškai, peržiūrai, informacinių sąrašų formavimui, dokumentų užsakymų pateikimui, rezervavimui, pratęsimui;

39.3. Leidėjų duomenų bazė prieinama per www.ibiblioteka.lt portalą, kuriame publikuojami su leidėjais sutartimis suderinti duomenys. Leidėjo prašymu duomenys gali būti neskelbiami;

40. Autorinių kūrinių, kurių prieiga ribojama Autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymo, pateikimas ir prieiga internete leidžiama pagal LIBIS valdytojo sudarytas licencines sutartis su autorių teisių ir gretutinių teisių kolektyvinio administravimo asociacijomis ar autorių teisių turėtojais.

41. Duomenys Paslaugų gavėjams teikiami neatlygintinai, jeigu Lietuvos Respublikos įstatymai ar Europos Sąjungos teisės aktai nenustato kitaip.

42. Nacionalinė biblioteka turi teisę atsisakyti teikti LIBIS duomenis jei:

42.1. pateikiant prašomus duomenis, būtų pažeidžiamas Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas arba valstybės, tarnybos, komercinių, profesinių paslapčių ir kitų įstatymų saugomų paslapčių apsaugos reikalavimai;

42.2. tų pačių asmenų prašymai pateikti tuos pačius duomenis kartojasi ir yra nepagrįsti;

43. Kai atsisakoma teikti LIBIS tvarkomus duomenis asmeniui, pateikusiam prašymą juos gauti, ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų LIBIS valdytojas praneša raštu apie priimtą sprendimą atsisakyti tenkinti prašymą ir suteikiama informacija apie tokio sprendimo apskundimo tvarką. Atsisakymas teikti duomenis gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

44. Duomenys Europos Sąjungos valstybių narių ir (arba) Europos ekonominės erdvės valstybių, trečiųjų šalių fiziniams ir juridiniams asmenims, juridinio asmens statuso neturintiems subjektams, jų filialams ir atstovybėms teikiami išteklių įstatymo nustatyta tvarka.

45. LIBIS tvarkytojas, registro ar kitos valstybės informacinės sistemos tvarkytojas, duomenų subjektas, Paslaugų gavėjas ir kiti asmenys turi teisę reikalauti ištaisyti netikslus duomenis. Jeigu LIBIS tvarkytojas, registro ar kitos valstybės informacinės sistemos tvarkytojas, duomenų subjektas, Paslaugų gavėjas ar kitas asmuo nustato, kad teikiami duomenys yra neteisingi, neišsamūs ar netikslūs, tuomet jis rašytiniu prašymu kreipiasi į LIBIS pagrindinį tvarkytoją. LIBIS pagrindinis tvarkytojas nedelsdamas patikrina duomenis, ištaiso neteisingus, netikslus, papildo neišsamius duomenis ar sustabdo tokių duomenų tvarkymo veiksmus, išskyrus saugojimą.

46. LIBIS pagrindinis tvarkytojas raštu informuoja LIBIS tvarkytojus, registro ar kitos valstybės informacinės sistemos tvarkytojus, duomenų subjektus, Paslaugų gavėjus ar kitus asmenis apie jų prašymu ištaisytus ar sunaikintus duomenis, sustabdytus duomenų tvarkymo veiksmus, išskyrus saugojimą savo informacinėje sistemoje.

VI. SKYRIUS LIBIS DUOMENŲ SAUGA

47. LIBIS duomenų saugą reglamentuoja LIBIS valdytojo tvirtinami LIBIS duomenų saugos nuostatai ir saugos politiką įgyvendinantys dokumentai, kurie rengiami, derinami ir tvirtinami Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka.

48. Už LIBIS kaupiamų duomenų saugą pagal kompetenciją Lietuvos Respublikos nustatyta tvarka atsako LIBIS valdytojas ir LIBIS duomenų tvarkytojai.

49. LIBIS duomenų sauga užtikrinama vadovaujantis:

49.1. Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu;

49.2. Lietuvos Respublikos kibernetinio saugumo įstatymu;

49.3. Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 716 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 2016 m. rugpjūčio 11 d. nutarimo Nr. 826 redakcija) „Dėl Bendrųjų elektroninės informacijos saugos reikalavimų aprašo, Saugos dokumentų turinio gairių aprašo ir Elektroninės informacijos, sudarančios valstybės informacinius išteklius, svarbos įvertinimo ir valstybės informacinių sistemų, registrų ir kitų informacinių sistemų klasifikavimo gairių aprašo patvirtinimo“;

49.4. Organizacinių ir techninių kibernetinio saugumo reikalavimų aprašu.

49.5. Techniniais valstybės registrų (kadastrų), žinybinių registrų, valstybės informacinių sistemų ir kitų informacinių sistemų elektroninės informacijos saugos reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2013 m. spalio 14 d. įsakymu Nr. IV-832 „Dėl Techninių valstybės registrų (kadastrų), žinybinių registrų, valstybės informacinių sistemų ir kitų informacinių sistemų elektroninės informacijos saugos reikalavimų patvirtinimo“;

49.6. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB;

49.7. Kitais teisės aktais bei Lietuvos ir tarptautiniais „Informacijos technologija. Saugumo metodai“ grupės standartais, apibūdinančiais saugų informacinės sistemos duomenų tvarkymą.

50. LIBIS valdymas ir sauga vertinami atliekant informacinių technologijų auditą Išteklių įstatymo nustatyta tvarka ir terminais.

51. LIBIS naudotojai, tvarkantys asmens duomenis, yra įpareigoti saugoti asmens duomenų paslaptį, jeigu šie duomenys neskirti skelbti viešai. Ši pareiga galioja perėjus dirbti į kitas pareigas arba pasibaigus darbo ar sutartiniams santykiams. Už šios pareigos nesilaikymą atsakoma Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

52. LIBIS duomenų gavėjai yra atsakingi už skaitmenintų objektų naudojimą, nepažeidžiant jų autorių ir gretutinių teisių subjektų nustatytą šių objektų naudojimo sąlygų bei autorių teisių subjektų turtinių ir neturtinių teisių.

53. Asmens duomenų tvarkymo reglamentavimui LIBIS valdytojas su LIBIS duomenų tvarkytojais sudaro rašytinę sutartį.

54. Duomenys LIBIS duomenų bazėje saugomi neterminuotai, išskyrus asmens duomenis, kurie saugomi ne ilgiau, negu numatyta šių Nuostatų 55 punkte. Kai asmens duomenys neberekalingi jų tvarkymo tikslams, jie sunaikinami.

55. Asmens duomenų saugojimo terminas yra 6 metai nuo tos dienos, kai fizinis asmuo paskutinį kartą pasinaudojo kuria nors LIBIS paslauga, arba iki to momento, kol (fizinio asmens pageidavimu) informacija apie fizinį asmenį pašalinama paskutinėje LIBIS Skaitytojų registracijos duomenų bazėje, kurioje jis buvo registruotas.

VII. SKYRIUS LIBIS FINANSAVIMAS

56. LIBIS kūrimas, tvarkymas ir priežiūra finansuojama Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, įskaitant Europos Sąjungos fondų lėšomis.

VIII. SKYRIUS LIBIS MODERNIZAVIMAS IR LIKVIDAVIMAS

57. LIBIS gali būti modernizuojama ir likviduojama Išteklių įstatymo ir Valstybės informacinių sistemų steigimo, kūrimo, modernizavimo ir likvidavimo tvarkos aprašo nustatyta tvarka.

58. Likviduojamos LIBIS duomenys perduodami kitai tvarkymo įstaigai arba sunaikinami Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

IX. SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

59. Už Nuostatų pažeidimus fiziniai ir juridiniai asmenys atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

60. Duomenų subjekto teisės ir jų įgyvendinimo tvarka reglamentuojama Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus įsakymu patvirtintuose Vartotojų aptaravimo taisyklėse.

SUDERINTA
Informacinės visuomenės plėtros komiteto
prie Lietuvos Respublikos susisiekimo
ministerijos
2018 m. birželio 26 d. raštu Nr. S-494
SUDERINTA
Nacionalinio kibernetinio saugumo centro
prie Krašto apsaugos ministerijos
2018 m. liepos 16 d. raštu Nr. (4.2) 6K-420

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos
vidaus reikalų ministerijos
2018 m. birželio 12 d. Nr. 1D-3027

SUDERINTA
Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos
2018 m. spalio 1 d. raštu 2R-5381 (3.33)